

настроените среди. Ето как Величков пресъздава атмосферата на работа в училище: "Млади, въодушевени от желание да наредим училищата по образа на европейските, между другите нововъведения с които бяхме ознаменували встъпването си на учителското поприще бяхме построили и гимнастика. Срещу нас се беше създало цяло враждебно течение, в което пролича манталитета на тези най-често състоятелни хора, простовати и егоисти, които не се поддават на развитие."<sup>17</sup> Приносът на тримата млади учители за усъвършенстване на учебното дело в града по достойнство е оценен в дописка на в. "Източно време". "Главното училище - пише авторът - е наредено по най-новата система и учителите не са вече ония шарлатани, които са бъркали с незнанието си напредъка, а други, които желаят напредъка на работата си. Всички те са учители-класици."<sup>18</sup> Описвайки новата система на обучение, както и нарастналия интерес към просвещението сред пазарджишката младеж, дописникът завършва: "Не са ли за похвала, г-н редакторе, пазарджичане!? Мисля сякоя ще се отзове: Да! Може ли някой да си позволи, да каже, че пазарджичане спят в почивката на невежеството? Не! Заради туй смея да ги препоръчам, било писмено и устно, на всяка община, та да последуват и те тия, за да се оправим."<sup>19</sup>

Дейността на К. Величков, Я. Макасиев и Ив. Войводов не се ограничава само на учителското поприще. Авторитетни, с пламенните си речи те увличат млади и стари след себе си, докосвайки най-съкровенните им чувства и стремления. Речта на младия учител Величков, произнесена на празника на светите братя Кирил и Методий на 11.V.1875 г. разкрива ролята на образованието и призовава открито за освобождение на поробеното отечество, а Войводов дава израз на свободолюбивите си мисли чрез сказката, държана на публично събрание за полския патриот и революционер Костюшко<sup>20</sup>. Тя произвела такъв "фурор и преврат в умовете на тогавашните младежи", че според свидетелствата по-късно на поборници и опълченци, те "окончателно се отказали от мирни занятия и всецяло се отдали на освободителното дело"<sup>21</sup>.

Наред с училището, читалище "Виделина" се превръща във втора трибуна, от която младите интелигенти "най-добре и със сигурен успех будят народния дух и поддържат вярата за добри и честити дни". Всеки от тях поема ръководството за определено време на това огнище на българщината в Пазарджик. подреждат и обогатяват библиотеката с български и руски книги, организират тържества и изнасят сказки, водят курсове за огромяване. Дарбата на добри организатори ги свързва и при извеждането на ново по-високо стъпало на театралното дело в града. Благодарение на тримата родолюбци сценичното изкуство изживява своето възрождение - те внасят коренен прелом в репертоара на театъра, подбират и сами превеждат пиеси, които упражняват революционно въздействие върху публиката<sup>22</sup>. Тук се играят "Интрига и любов" - преведена за първи път под това заглавие от чешки език от Ив. Войводов и Я. Матакиев, "Иванко" на В. Друмев, "Невянка и Светослав" на К. Величков, в която пиеса самият автор с увлечение изпълнява ролята на Шилеровия герой Карл Моор, жадуващ за свобода и социална справедливост. Изнесените от тях представления отговарят на една насъщна нравствена нужда и служат като сре-